

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.022.07.2020

Ilona Mokrzycka - Skiba
Dyrektor
Zakładu Usług Komunalnych
w Krasnem
Krasne 408 B
36-007 Krasne

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/046 – Zbieranie i oczyszczanie ścieków komunalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Usług Komunalnych w Krasnem. Krasne 408 B, 36-007 Krasne ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ilona Mokrzycka - Skiba Dyrektor Zakładu Usług Komunalnych ² od 1 stycznia 2021 r. ³ (akta kontroli str. 1)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej. 2. Zbieranie ścieków komunalnych. 3. Oczyszczanie ścieków komunalnych i zagospodarowanie osadów ściekowych. 4. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed/po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	Mariusz Twardowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/175/2020 z 10 listopada 2020 r. (akta kontroli str.2 - 3)

¹Dalej: „ZUK”.

²Dalej: „Dyrektor”

³ W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Marcin Brzyhc, Dyrektor ZUK od 1 stycznia 2018 r. do 31 stycznia 2019 r., Henryk Horodecki – pełniący obowiązki Dyrektora ZUK od 1 lutego 2019 r. do 31 sierpnia 2020 r. oraz Ilona Mokrzycka - Skiba – pełniąca obowiązki Dyrektora ZUK od 1 września 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

⁴Dz. U. z 2020 r., poz. 1200., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli ZUK, jako jednostka organizacyjna Gminy Krasne prawidłowo administrowała siecią wodociagową i kanalizacyjną wraz z urządzeniami, której właścicielem była Gmina.

ZUK prawidłowo prowadził ewidencję awarii sieci kanalizacyjnej. Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż ZUK rzetelnie rozpatrywał wnioski inwestorów o podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. Ponadto każdorazowo po podłączeniu nieruchomości do sieci kanalizacyjnej zawarto umowę na odprowadzanie ścieków. Prawidłowo dokonywany był pobór i analiza próbek ścieków odprowadzanych z komunalnej oczyszczalni ścieków, które były prowadzone przez akredytowane laboratorium w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności⁶.

Wytworzone komunalne odpady ściekowe⁷ były prawidłowo kwalifikowane, jako odpady inne niż niebezpieczne. ZUK wytwarzał na Oczyszczalni Ścieków w Krasnem odpady inne niż niebezpieczne, o masie niższej niż konieczna do uzyskania zezwolenia przewidzianego przepisem art. 180a pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*⁸.

Przeprowadzona w ZUK kontrola Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie potwierdziła przestrzeganie warunków dotyczących ilości i jakości ścieków wprowadzonych do wód.

Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli polegały na:

- niewykonywaniu okresowych kontroli stanu technicznego obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków i stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków wynikających z przepisów *Prawa budowlanego*;
- zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego, co jest zakazane treścią art. 96 ust. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*⁹;
- nieprzekazywaniu do WIOŚ za okres od stycznia 2018 r. do maja 2020 r. wyników pomiarów ilości i jakości wprowadzonych ścieków do wód lub do ziemi.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 155 ze zm.

⁷ Dalej: „koś”.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 797 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1.1.2 Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej

Opis stanu faktycznego

1. Planowanie gospodarki ściekowej

a) Rada Gminy Krasne w dniu 30 października 1997 r. podjęła Uchwałę,¹¹ iż z dniem 1 grudnia 1997 roku utworzono ZUK w formie zakładu budżetowego. Zarząd Gminy Krasne uchwałą z dnia 19 stycznia 1998 r.¹² przekazał w administrowanie sieć wodociagową i kanalizacyjną wraz z urządzeniami przez ZUK.

(akta kontroli str. 4-24, 347-352)

W okresie objętym kontrolą ZUK działał na podstawie uchwalonego w dniu 27 kwietnia 2012 r.¹³ przez Gminę Krasne Statutu ZUK, w którym to w § 2 zapisano m.in., iż „Celem działania ZUK jest prawidłowe gospodarowanie mieniem komunalnym i działalność w zakresie: zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych, eksploatacji oczyszczalni ścieków, poboru, uzdatniania i rozprowadzania wody”.

(akta kontroli str. 38-46)

b) Sejmik Województwa Podkarpackiego Uchwałą z dnia 29 września 2014 r.¹⁴ wyznaczył aglomerację Krasne, obejmującą część obszaru Gminy Krasne (część miejscowości Krasne, miejscowość Strażów, część miejscowości Malawa) oraz część obszaru Gminy Łącut (cztery gospodarstwa w miejscowości Kraczkowa), z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Krasne.

Długość sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie ZUK wynosiła wg stanu na:

- 31 grudnia 2018: 129,5 km, w tym: aglomeracja Krasne – 40,4 km, aglomeracja Rzeszów – 34,8 km, aglomeracja Łąka – 54,3 km;
- 31 grudnia 2019 r.: 129,9 km, w tym: aglomeracja Krasne – 40,4 km, aglomeracja Rzeszów – 34,8 km, aglomeracja Łąka – 54,7 km;
- 30 września 2020 r.: 130,5 km, w tym: aglomeracja Krasne – 40,7 km, aglomeracja Rzeszów – 34,8 km, aglomeracja Łąka – 55,0 km.

Właścicielem sieci była Gmina Krasne.

(akta kontroli str. 47-120, 347-352, 379)

c) Na terenie Gminy Krasne funkcjonowały trzy aglomeracje, tj.: Krasne, Rzeszów, Łąka.

Ilość obiektów była niezmienna w okresie objętym kontrolą tj.:

- oczyszczalnia ścieków – jedna (aglomeracja Krasne)

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Nr XXIX/204/87

¹² „Uchwała 1/98 Zarządu Gminy Krasne z dnia 19 stycznia 1998 roku, następnie:

- Uchwała Nr XVII/183/2000 Rady Gminy Krasne z dnia 2 czerwca 2000 r.,

- Uchwała nr 33/2000 Zarządu Gminy Krasne z dnia 27 lipca 2000 r.,

- Uchwała nr 74/2001 Zarządu Gminy Krasne z dnia 19 kwietnia 2001 r.”.

¹³ „Uchwała nr XXIII/139/2012 Rady Gminy Krasne z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie Statutu Samorządowego Zakładu Usług Komunalnych w Krasnem”, wraz z późniejszymi zmianami: „Uchwała nr X/74/2015 Rady Gminy Krasne z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zmiany Statutu Samorządowego Zakładu Usług Komunalnych w Krasnem” oraz „Uchwała nr XII/93/2015 Rady Gminy Krasne z dnia 25 sierpnia 2015 r. w sprawie zmiany Statutu Samorządowego Zakładu Usług Komunalnych w Krasnem”

¹⁴ Nr: LVII/1084/14

- przepompownie ścieków sanitarnych – 35 szt. (aglomeracja Krasne: 5 szt., aglomeracja Rzeszów: 4 szt., aglomeracja Łąka: 26 szt.).

ZUK zarządzał urządzeniami kanalizacyjnymi oraz Oczyszczalnią Ścieków w Krasnem na podstawie Statutu.

Właścicielem obiektów była Gmina Krasne.

d) ZUK zarządzał jednym punktem zlewnym nieczystości płynnych, który znajdował się na terenie Oczyszczalni Ścieków w Krasnem, w którym w okresie objętym kontrolą nie przyjmowano żadnych ścieków dowożonych.

e) ZUK, jako gminna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, nie występowała o uzyskanie zezwolenia na zbiorowe odprowadzanie ścieków, o którym mowa w art. 16 ust. 1 *ustawy o zzw*.

(akta kontroli str. 347-352, 379)

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż ZUK, jako gminna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków*,¹⁵ nie miała obowiązku uzyskania zezwolenia na zbiorowe odprowadzanie ścieków, dlatego nie występowała do właściwego organu o udzielenie takowego zezwolenia.

(akta kontroli str. 121-128)

W kontrolowanym okresie Gmina Krasne posiadała pozwolenie wodnoprawne na wprowadzenie ścieków komunalnych oczyszczonych na Oczyszczalni Ścieków w Krasnem: w okresie od 17 lipca 2009 r. do 16 lipca 2019 r. pozwolenie wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków w Krasnem¹⁶.

W dniu 29 lipca 2019 r. Gmina Krasne otrzymała pozwolenie wodnoprawne na usługę wodną, polegającą na wprowadzaniu ścieków komunalnych oczyszczonych na oczyszczalni ścieków w Krasnem do wód rzeki Stary Wisłok¹⁷.

(akta kontroli str. 129-140)

f) Na terenie Gminy funkcjonowały trzy aglomeracje: tj. Krasne, Rzeszów i Łąka. Ścieki z aglomeracji Krasne były odprowadzane do Oczyszczalni Ścieków w Krasnem. Ścieki z terenu Gminy Krasne położonych w aglomeracji Rzeszów były odprowadzane do Oczyszczalni Ścieków w Rzeszowie – Gmina Rzeszów. Gmina Krasne – ZUK zawarło umowę z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rzeszowie na odbiór ścieków z części Gminy Krasne położonych w aglomeracji Rzeszów¹⁸. Ścieki z terenu Gminy Krasne położone w aglomeracji Łąka były odprowadzane do Oczyszczalni Ścieków w Łące - Gmina Trzebowniko. Gmina Krasne – ZUK posiada podpisane umowy z Gminą Trzebowniko – Zakład Gospodarki Wodno-Ściekowej w Trzebowniku¹⁹.

(akta kontroli str. 141-171)

2.Planowanie realizacji przedsięwzięć w zakresie gospodarki ściekowej

a) - g) ZUK nie opracował i nie przedkładał Wójtowi Gminy Krasne wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych.

(akta kontroli str. 347-352)

¹⁵ Dz. U. z 2020 r., poz. 2028 tekst jednolity, dalej: „*ustawa o zzw*”.

¹⁶ Decyzja nr Oś.6223-1/21/09 z dnia 17 lipca 2009 r. Starosty Rzeszowskiego

¹⁷ Decyzja nr RZ.ZUZ.1.421.246.2019.NS z dnia 29 lipca 2019 r. Dyrektora Zarządu Zlewni w Krośnie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, ważna na okres 10 lat.

¹⁸ Umowa nr 23568 z dnia 9 grudnia 2013 r., porozumienie z dnia 19 października 2017 r., umowa nr 2/2019H z dnia 26 września 2019 r.

¹⁹ Umowa z dnia 18 grudnia 2018 r.

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż ZUK, zgodnie ze statutem, odpowiadał za prawidłowe gospodarowanie mieniem komunalnym Gminy Krasne. Nie planuje budowy urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych, ani rozbudowy czy modernizacji istniejących obiektów. Działania te podejmuje Gmina Krasne. W związku z tym, ZUK nie opracowuje oraz nie przedkłada Wójtowi Gminy Krasne wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych.

(akta kontroli str. 121–128)

Z-ca Wójta Gminy Krasne – Marcin Brzyhc²⁰ wyjaśnił, iż zgodnie z art. 21 ust. 7 ustawy o zzw obowiązek opracowania planu nie dotyczy przedsiębiorstw wodociagowo-kanalizacyjnych, które nie planują budowy urządzeń wodociagowych lub urządzeń kanalizacyjnych. Planowanie budowy urządzeń wod. – kan. należy do kompetencji Gminy.

(akta kontroli str. 172-179)

3.Monitorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej

a) ZUK Krasne posiadał dane o ilości ścieków odprowadzanych w danym roku:

- aglomeracja Krasne (ścieki odprowadzane z terenów Gminy Krasne położonych na obszarze aglomeracji Krasne)²¹:

- 2018 r.: 210.220 m³

- 2019 r.: 197.066 m³

- 2020 r. (do 30 września 2020 r.): 182.998 m³

- aglomeracja Rzeszów (ścieki odprowadzane z terenów Gminy Krasne położonych na obszarze aglomeracji Rzeszów)²²:

- 2018 r.: 98.188 m³

- 2019 r.: 114.363 m³

- 2020 r.: (do 30 września 2020 r.): 106.193 m³

- aglomeracja Łąka (ścieki odprowadzane z terenów Gminy Krasne położonych na obszarze aglomeracji Łąka)²³:

- 2018 r.: 113.362 m³

- 2019 r.: 110.404 m³

- 2020 r. (do 30 września 2020 r.): 90.561 m³.

W ZUK nie wystąpiły ścieki dowożone z terenu aglomeracji oraz z terenu nieobjętego aglomeracją.

(akta kontroli str. 53-120,180, 347-352)

b) ZUK w okresie objętym kontrolą nie realizował przedsięwzięć w zakresie gospodarki ściekowej.

(akta kontroli str. 181)

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż ZUK w okresie objętym kontrolą nie realizował przedsięwzięć w zakresie gospodarki ściekowej, ponieważ zgodnie ze Statutem, ZUK odpowiada jedynie za prawidłowe gospodarowanie mieniem komunalnym Gminy Krasne. Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki ściekowej realizowane są przez Gminę Krasne.

(akta kontroli str. 121–128)

Powyższe potwierdził Z- ca Wójta Gminy Krasne:[...] *Przedsięwzięcia (inwestycje) z zakresu gospodarki ściekowej realizowane są przez gminę.*

²⁰ Dalej: „Z-ca Wójta Gminy Krasne”.

²¹ na podstawie ilości odprowadzanych ścieków oczyszczonych, mierzonych za pomocą przepływomierza na Oczyszczalni Ścieków w Krasnem (sprawozdania comiesięczne do WIOŚ).

²² na podstawie wystawianych faktur przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rzeszowie.

²³ na podstawie odczytów przepływomierza, codziennych, oraz na podstawie wystawianych faktur przez Zakład Gospodarki Wodno-Ściekowej w Trzebownisku.

(akta kontroli str. 172-179)

c) – f) Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż zadania z zakresu AKPOŚK 2017 nie są w zakresie ZUK Krasne, ponieważ realizuje je Gmina Krasne.

(akta kontroli str. 121-128)

Jak wyjaśnił Z-ca Wójta Gminy Krasne dane do sporządzanych przez Gminę Krasne sprawozdań z realizacji KPOŚK²⁴ były przez ZUK przekazywane do Wójta w terminie. Dane te były zgodne ze stanem faktycznym i danymi posiadanymi przez ZUK. Nie było konieczności wyjaśniania lub korygowania tych informacji. Z uwagi na specyfikę pracy Urzędu Gminy Krasne i ZUK dane te były przekazywane w trakcie spotkań roboczych polegających na sporządzaniu sprawozdania z realizacji KPOŚK.

(akta kontroli str. 172-179)

g) ZUK nie było kontrolowane przez Wójta w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków i związanych z tym zagadnień finansowych.

(akta kontroli str. 121 – 128, 347-352)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

ZUK, jako jednostka organizacyjna Gminy Krasne prawidłowo administrowała siecią wodociągową i kanalizacyjną wraz z urządzeniami, której właścicielem była Gmina Krasne. Na terenie Gminy, poza aglomeracją Krasne, funkcjonowały dwie inne aglomeracje, z terenu których ścieki były odprowadzane do właściwych oczyszczalni na podstawie stosownych umów.

OBSZAR

1.1.3.Zbieranie ścieków komunalnych

Opis stanu
faktycznego

1. Zbieranie ścieków komunalnych

a) ZUK nie posiadał danych dotyczących: liczby mieszkańców obszaru objętego swoją działalnością, w latach 2018–2020 (do 30 września), którzy korzystali z sieci kanalizacyjnej, przydomowych oczyszczalni ścieków, zbiorników bezodpływowych.

(akta kontroli str. 347-352)

Jak wyjaśniła Dyrektor ZUK dane te są zbierane przez Gminę Krasne w celu sporządzania sprawozdań do Wód Polskich. ZUK nie planuje zadań z zakresu gospodarki ściekowej (np. rozbudowa sieci, skanalizowanie kolejnych obszarów gminy itp.), dlatego te dane są zbędne dla ZUK.

(akta kontroli str. 121-128)

ZUK posiadał informacje o liczbie odbiorców (nieruchomości) podłączonych do sieci kanalizacyjnej w Gminie Krasne, z którymi miał podpisane umowy na zbiorowe odprowadzanie ścieków, których było wg stanu na:

- 31 grudnia 2017 r.: 3.160,
- 31 grudnia 2018 r.: 3.238,
- 31 grudnia 2019 r.: 3.343,
- 30 września 2020 r.: 3.423.

b) ZUK nie wnioskował do Wójta Gminy Krasne o podjęcie działań w celu zapewnienia podłączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej wszystkich nieruchomości.

²⁴ Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r.

(akta kontroli str. 347-352, 380)

Jak wyjaśniła Dyrektor ZUK jedynie gospodaruje mieniem gminnym, wszelkie działania/inwestycje w celu skanalizowania obszarów zamieszkałych prowadziła Gmina Krasne.

(akta kontroli str. 121–128)

c) ZUK prowadził ewidencję awarii sieci kanalizacyjnych. Istniejący punkt zlewny na Oczyszczalni Ścieków w Krasnem w okresie objętym kontrolą nie był używany. Ewidencja awarii odbywała się poprzez wypełnianie kart awarii oraz zapisy w „Książce BHP”. Ponadto prowadzono zbiorcze zestawienie awarii na sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. wystąpiło łącznie 98 awarii na sieci kanalizacyjnej, które spowodowane były w: 56 przypadkach zatkanym kolektorem kanalizacyjnym, 35 przypadkach unieruchomieniem przepompowni ścieków poprzez zatkanie wirników pomp, czterech przypadkach uszkodzeniem studni kanalizacyjnej i w trzech przypadkach awarią sterowania przepompowni.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. wystąpiło łącznie 112 awarii na sieci kanalizacyjnej, które spowodowane były w: 68 przypadkach zatkanym kolektorem kanalizacyjnym, 31 przypadkach unieruchomieniem przepompowni ścieków poprzez zatkanie wirników pomp, czterech przypadkach uszkodzeniem studni kanalizacyjnej i w dziewięciu przypadkach awarią sterowania przepompowni.

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 września 2020 r. wystąpiło łącznie 50 awarii na sieci kanalizacyjnej, które spowodowane były w: 19 przypadkach zatkanym kolektorem kanalizacyjnym, 21 przypadkach unieruchomieniem przepompowni ścieków poprzez zatkanie wirników pomp, dwóch przypadkach uszkodzeniem studni kanalizacyjnej i w ośmiu przypadkach awarią sterowania przepompowni.

d) Przyczyną ww. awarii było niewłaściwe użytkowanie sieci kanalizacyjnej poprzez: „spuszczanie” do kanalizacji chusteczek do demakijażu, szmat, co powodowało zablokowaniem wirników pomp, spuszczenie do kanalizacji i studzienek gruzu (po budowie), co spowodowało przytkanie przyłącza lub kolektora kanalizacyjnego. Ponadto brak chwilowego zasilania przepompowni powodował awarie w systemie sterowania przepompowni. Zakres tych awarii każdorazowo był lokalny, związany ściśle z miejscem występowania. Powodowało to skutki w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez chwilowe przytkanie kolektora kanalizacji sanitarnej, nie wpływające na cały układ kanalizacyjny oraz na pracę oczyszczalni.

e - f) W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki, aby w wyniku awarii zaszła konieczność wyłączenia z eksploatacji fragmentu sieci kanalizacyjnej.

g) ZUK nie wykonywało okresowych kontroli stanu technicznego sieci kanalizacyjnej. ZUK nie posiada stacji zlewnych zlokalizowanych poza terenem Oczyszczalni Ścieków w Krasnem.

(akta kontroli str. 347-352)

h) Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż nie planowano i nie przeprowadzono remontów sieci kanalizacyjnej poza bieżącą eksploatacją w celu utrzymania stanu niepogorszonego, gdyż ZUK jest gminną jednostką organizacyjną, której zadaniem jest jedynie gospodarowanie mieniem komunalnym Gminy Krasne. Planowanie rozbudowy Oczyszczalni Ścieków w Krasnem rozpoczęło się w 2014 r. Perspektywa rozbudowy oczyszczalni powodowała, że nie były zgłaszane natychmiastowe potrzeby remontowe. ZUK utrzymywał jedynie stan obiektów w stanie niepogorszonym. Na naradach wewnętrznych z Wójtem Gminy Krasne, omawiano aktualny stan oczyszczalni i potrzebę jej rozbudowy. W dniu 9 listopada 2018 r. ZUK wystąpił do Wójta Gminy Krasne z wnioskami do budżetu na 2019 r., w których m.in.

zapropozowano kwotę 150.000 zł na modernizację sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Krasne. Kwota ta nie została przyznana z uwagi na pilniejsze potrzeby jak m.in. planowana konieczność rozbudowy Oczyszczalni Ścieków w Krasnem. Ponadto w dniu 2 listopada 2020 r. ZUK wystąpił do Rady Gminy Krasne z informacją o najpilniejszych potrzebach inwestycyjnych w Gminie, związanych z siecią wodociagową i kanalizacyjną. Pismo to miało na celu zwrócenie uwagi na planowanie wydatków inwestycyjnych w 2021 r.

(akta kontroli str. 121–128, 382, 387-389)

i) W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r., do ZUK wpłynęło łącznie 593 wniosków o podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, z czego w: - 2018 r.: 205, - 2019 r.: 220, - 2020 r. (do 30 września 2020 r.): 168.

j) W ww. okresie wniosków pozytywnie rozpatrzonych przez ZUK (tj. wnioskodawca otrzymał warunki przyłączenia) było łącznie 457 (tj. 77% z ogólnej liczby złożonych wniosków w tym okresie), z czego w: 2018 r.: 160 (tj. 78% z liczby złożonych wniosków w 2018 r.), 2019 r.: 165 (tj. 75% z liczby złożonych wniosków w 2019 r.), 2020 (do 30 września 2020 r.): 132 (tj. 79% z liczby złożonych wniosków w okresie od 1 stycznia do 30 września 2020 r.).

W okresie objętym kontrolą ilość podłączonych nieruchomości do sieci kanalizacyjnej było łącznie 263 (na podstawie wypisanych protokołów odbioru robót w danym okresie sprawozdawczym), z czego w: 2018 r.: 78, 2019 r.: 105, 2020 r. (do 30 września 2020 r.): 80.

W okresie objętym kontrolą spośród 457 wniosków pozytywnie rozpatrzonych przez ZUK 263 wnioskodawców dokonało podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej (tj. 42%).

(akta kontroli str. 182-190, 347-352)

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż otrzymanie warunków technicznych nie jest równoznaczne z budową przyłączy. Jest to tylko informacja, czy dana działka/nieruchomość ma możliwość zasilania w wodę i odprowadzania ścieków. O warunki może wystąpić każdy, nie musi być właścicielem działki. Często jest tak, że „mniejsi” deweloperzy występują na jedną działkę z różnymi koncepcjami (ilościami domów lub raz na jednorodzinne, a raz na szeregówkę) i wtedy może być nawet pięć wydanych warunków na jedną działkę. Warunki są też ważne dwa lata i jak ktoś nie wybuduje w tym czasie przyłączy to musi od nowa wystąpić. Czasem jest też tak, że ktoś występuje o warunki przed zakupem działki, aby wiedzieć czy ma możliwość podłączenia się do sieci, a potem rezygnuje z zakupu i warunki po dwóch latach tracą ważność i nie są zrealizowane. Dlatego ilość wydanych warunków nie jest odnośnikiem tego ile nieruchomości jest podłączanych w danym roku.

(akta kontroli str. 383)

k) ZUK odmawiał podłączenia do sieci kanalizacji z powodu braku technicznych możliwości świadczenia usługi odbioru ścieków (tj. braku sieci, do której budynki mogłyby zostać przyłączone lub budynki znajdowały się w obrębie aglomeracji Łąka, gdzie w badanym okresie był brak możliwości przyjęcia przez oczyszczalnię zwiększonej ilości ścieków. W badanym okresie ZUK wydał 136 odmów. Każdorazowo odmowy były zasadne²⁵.

²⁵ W toku kontroli analizie poddano 12 wniosków o określenie warunków technicznych podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, dla których ZUK odmówił wydania warunków technicznych tj. po cztery za: 2018 r. – Nr 298, 412, 459, 462; 2019 r. – Nr: 106, 171, 204, 249; 2020 r. Nr: 35, 80, 133, 208.

l) ZUK każdorazowo po podłączeniu nieruchomości do sieci kanalizacyjnej zawarł umowę na odprowadzanie ścieków²⁶.

(akta kontroli str. 182-190, 347-352)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

ZUK prawidłowo prowadził ewidencję awarii sieci kanalizacyjnych, z której wynikało, iż w okresie objętym kontrolą wystąpiło łącznie 260 awarii na sieci kanalizacyjnej, które spowodowane były głównie zatkaniem kolektorem kanalizacyjnym. Przyczyną tych awarii było niewłaściwe użytkowanie sieci kanalizacyjnej poprzez ich użytkowników. ZUK prawidłowo rozpatrywał wnioski inwestorów o podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. Ponadto po podłączeniu nieruchomości do sieci kanalizacyjnej zawarto umowę na odprowadzanie ścieków.

OBSZAR

1.1.4. Oczyszczanie ścieków komunalnych i zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych

Opis stanu
faktycznego

1. Zapewnienie właściwego oczyszczania ścieków komunalnych

a) – e) ZUK nie występował o pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie ścieków komunalnych gdyż te pozwolenia uzyskiwała Gmina Krasne.

(akta kontroli str. 129-140, 347-352)

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż nie występowała do właściwego organu o pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków komunalnych, gdyż ZUK jest gminną jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej. Pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków komunalnych uzyskała Gmina Krasne.

(akta kontroli str. 121-128)

Z-ca Wójta Gminy Krasne stwierdził, iż ZUK jedynie administruje mieniem komunalnym Gminy, stąd też pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków komunalnych wydane zostało na rzecz Gminy Krasne.

(akta kontroli str. 172-179)

Warunki odprowadzania ścieków określone w pozwoleniu wodnoprawnym uzyskanym przez Gminę Krasne²⁷:

- za pomocą istniejącego wylotu o średnicy Ø300 mm, zlokalizowanego na działce o nr ewid. 3203/1, obręb 0002 w miejscowości Łąka, w km 10+550, o współrzędnych w geodezyjnym układzie PL-ETRF2000 – X: 5548612,48, Y:7578865,82;
- dopuszczalna ilość ścieków komunalnych wprowadzanych do wód rzeki Stary Wisłok:
 - maksymalna ilość wyrażona w m³ na sekundę
 $Q_{\max.s.} = 0,0225 \text{ [m}^3/\text{s]}$
 - średnia ilość wyrażona w m³ na dobę
 $Q_{\text{śr.dob.}} = 650 \text{ [m}^3/\text{d]}$
 - dopuszczalna ilość wyrażona w m³ na rok
 $Q_{\text{dop.r.}} = 262.800 \text{ [m}^3/\text{rok]}$

²⁶ W toku kontroli analizie poddano 12 wniosków o określenie warunków technicznych podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, dla których ZUK wydał warunki techniczne a następnie zawarł umowy na odprowadzanie ścieków tj. po cztery za: 2018 r. – Nr.: 378, 379, 442, 467; 2019 r. – Nr: 156, 173, 175, 107; 2020 r. Nr: 120, 158, 192, 346.

²⁷ na podstawie danych z pozwolenia wodnoprawnego Nr RZ.ZUZ.1.421.426.2019.NS z dnia 29 lipca 2019 r. uzyskanego przez Gminę Krasne

- najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach komunalnych wprowadzonych do wód rzeki Stary Wisłok (RLM 4249):
 - BZT₅ - 25 mgO₂/l
 - ChZT - 125 mgO₂/l
 - Zawiesiny ogólne - 35 mg/l

W ww. pozwoleniu wodnoprawnym organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych, ustalając warunki wprowadzania do wód lub do ziemi ścieków bytowych lub komunalnych, nie określił minimalnego procentu redukcji substancji zanieczyszczających, o którym mowa w art. 81 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - *Prawo wodne*²⁸.

(akta kontroli str. 129-140)

Z-ca Wójta Gminy Krasne w informacji²⁹ na temat skarg na działalność ZUK stwierdził, iż w maju 2020 r. mieszkanka Strażowa, zgłosiła telefonicznie skargę na działanie oczyszczalni ścieków w Krasnem, przekazując, iż jej zdaniem na skutek działań ZUK do Starego Wisłoka odprowadzane są nieoczyszczone ścieki, co jej zdaniem doprowadziło do degradacji wód tej rzeki. Wyjaśniono skarżącej, że w ostatnich tygodniach na oczyszczalni ścieków rzeczywiście doszło do awarii, oraz że pod nadzorem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska na bieżąco monitorowany jest proces oczyszczania ścieków. Awaria ta spowodowana była usterkami mechanicznymi, jak i ponadnormatywnym dopływem mieszaniny ścieków i wód opadowych do oczyszczalni, do którego przyczyniły się intensywne opady deszczu. Mieszkanka została również poinformowana o działaniach podjętych przez ZUK mających na celu jak najszybszą poprawę procesu oczyszczania ścieków. Ta sama mieszkanka po kilku miesiącach w kolejnej rozmowie telefonicznej przyznała, że sytuacja na Starym Wisłoku uległa poprawie, ale jak to określiła „mieszkańcy początkowych numerów w Strażowie cały czas będą obserwować miejsce wylotu ścieków oczyszczonych do Starego Wisłoka i zgłaszać wszelkie anomalie”. W maju 2020 r. w lokalnej prasie (Nowiny, Super Nowości, Gazeta Wyborcza) pojawiło się również sporo artykułów opisujących sytuację i działania na oczyszczalni ścieków w Krasnem. Dziennikarze w trakcie rozmów telefonicznych informowali, że sprawą zainteresowali się po zgłoszeniach telefonicznych od mieszkańców Gminy Krasne.

(akta kontroli str. 191-193)

W dniu 29 kwietnia 2020 r. Nadzór Wodny w Łąncucie oraz Zarząd Zlewni w Krośnie przeprowadził przegląd koryta potoku – Stary Wisłok na wylocie z oczyszczalni ścieków. Ze sporządzonej notatki służbowej wynikało, że w trakcie wizji lokalnej na wylocie ścieków oczyszczonych stwierdzono lekkie zanieczyszczenie w kolorze jasno brązowym z kolektora odpływowego do koryta starego Wisłoka. Nie stwierdzono odoru, zapachu ścieków oraz zawiesiny i składników, które mogłyby pochodzić z surowych ścieków socjalno-bytowych.

W dniu 6 maja 2020 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie skierowało pismo³⁰ do Wójta Gminy Krasne w sprawie uzyskania informacji o przyczynach zanieczyszczenia wody w rzece Stary Wisłok stwierdzonym dniu 29 kwietnia 2020 r. w trakcie przeglądu koryta potoku – Stary Wisłok na wylocie z Oczyszczalni Ścieków w Krasnem. Wniesiono o pilne poinformowanie o przyczynach wystąpienia zanieczyszczenia oraz o podjętych działaniach w celu wyeliminowania zaistniałej sytuacji i zapobieganiu jej w przyszłości. Załącznikiem do pisma była dokumentacja fotograficzna z wizji w terenie.

²⁸ Dz. U. 2020 r. poz. 310 ze zm., dalej: uPW.

²⁹ W trybie art. 29 pkt 2 lit f ustawy o NIK

³⁰ Nr RZ.ZUZ.1.421.246.2019.DF

W dniu 7 maja 2020 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie ponownie skierowało pismo³¹ do Wójta Gminy Krasne w związku z ponownym stwierdzeniem w dniu 7 maja 2020 r. zanieczyszczenia wód rzeki Stary Wisłok w km 10+550, tj. w rejonie wylotu kolektora ścieków oczyszczonych z Oczyszczalni Ścieków w Krasnem. Przeprowadzone w tym dniu przez Nadzór Wodny w Łańcucie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oględziny wykazały zmianę zabarwienia i mętność ciek, a także formowanie się białego osadu. Wyczuwalny był także nieprzyjemny zapach charakterystyczny dla ścieków. W piśmie tym poinformowano, iż należy pilnie podjąć skuteczne działania mające na celu zaprzestanie zanieczyszczenia wód rzeki Stary Wisłok. Zobowiązano również Gminę Krasne do niezwłocznego poinformowania o przyczynach wystąpienia kolejnego zanieczyszczenia wód oraz o podjętych czynnościach zmierzających do wyeliminowania zaistniałej sytuacji oraz poprawy eksploatacji oczyszczalni ścieków w Krasnem. Załącznikiem do pisma była notatka służbowa sporządzona przez pracownika Nadzoru Wodnego w Łańcucie wraz z dokumentacją fotograficzną. Zastępca Wójta Gminy Krasne pismem z dnia 15 maja 2020 r.³² poinformował Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Krośnie, iż przyczyną wystąpienia awarii na oczyszczalni ścieków w Krasnem była awaria zasuwy na rurociągu recyrkulacji osadu oraz ponadnormatywny napływ ścieków surowych do oczyszczalni. Uszkodzeniu uległa zasuwa umożliwiająca płukanie rurociągu recyrkulacji osadu, co w połączeniu ze zwiększonym napływem ścieków surowych spowodowanych opadami atmosferycznymi doprowadziło do jego częściowego zatkania i zakłóciło proces pracy reaktora. Z w/w pisma wynikało, że awaria zasuwy została usunięta oraz trwały prace związane z udrożnieniem poziomego rurociągu czerpania osadu z komory reaktora. Wykonano również czyszczenie zbiornika ścieków oczyszczonych po jego uprzednim opróżnieniu. Zastępca Wójta Gminy Krasne poinformował o bardzo istotnym wpływie zwiększonej ilości ścieków dopływających do oczyszczalni wskutek intensywnych opadów deszczu. Wiązało się to z nieszczelnościami na sieci kanalizacyjnej. Pracownicy ZUK przystąpili do kontroli miejsca odprowadzania rynien czy odwodnień liniowych na poszczególnych posesjach – co jest procesem długotrwałym i wiążącym się z precyzyjnymi kontrolami. Dodatkowo Gmina Krasne za pośrednictwem gminnych wydawnictw oraz zebrań wiejskich, w jak najszerszym zakresie starała się informować o skutkach wiążących się z nielegalnymi podłączeniami wód opadowych do kanalizacji. W w/w piśmie poinformowano również o projektowaniu rozwiązania pozwalającego na przekierowanie części ścieków na oczyszczalnię w Rzeszowie, oraz o przygotowywaniu dokumentacji dotyczącej rozbudowy oczyszczalni ścieków w Krasnem do przepustowości co najmniej 1200 m³ na dobę. Dodatkowo, ZUK, od momentu stwierdzenia awarii, pracuje w trybie dwuzmianowym cały czas prowadząc monitoring pracy oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 194-208)

W dniu 5 maja 2020 r. WIOŚ³³ rozpoczęła kontrolę³⁴ w ZUK (oczyszczalnia ścieków w Krasnem), która dotyczyła: „przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska”. WIOŚ zakończyło kontrolę w dniu 19 maja 2020 r.,³⁵ w wyniku której stwierdzono następujące naruszenia:

- wprowadzanie do wód rzeki Stary Wisłok ścieków powodujących zmianę mętności w wodach odbiornika,

³¹ Nr RZ.ZUZ.1.421.246.2020.DF

³² Nr Z.7021.2.2020.MB

³³ WI.7023.65.2020.RC.

³⁴ Nr Z.7021.2.2020.MB

³⁵ protokół kontroli nr WIOŚ-RZESZ 55/2020.

- nieodnotowywanie wszystkich prac technologicznych, konserwacyjnych, porządkowych oraz na bieżąco stanów awaryjnych w rejestrach,
- nieterminowe przekazywanie WIOŚ wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód.

Zarządzenie pokontrolne zostało skierowane do Dyrektora ZUK w dniu 20 maja 2020 r., z terminem na pisemną informację o zakresie podjętych i zrealizowanych działaniach służących wyeliminowaniu wskazanych naruszeń, na dzień 30 czerwca 2020 r. Dyrektor ZUK w dniu 30 czerwca 2020 r. skierował do WIOŚ pismo³⁶ z wyjaśnieniem, iż: bezpośrednio po kontroli przystąpiono do ustalenia przyczyn mętności ścieków. Oprócz zwiększonego napływu ścieków, stwierdzono obniżenie się jednego z przelewów pilastych o ok. 7 mm, co skutkowało zwiększeniem prędkości przepływu przez ten osadnik kieszeniowy oraz wynoszeniem osadu. Po podniesieniu przelewu – zjawisko unoszenia osadu ustało. Wykonano również szereg prac w instalacjach i armaturze reaktora, które poprawiły proces prac reaktorów oraz proces recyrkulacji i zrzutu osadu. Poinformowano również o awarii przepływomierza ścieków oczyszczonych oraz zakupie i montażu nowego urządzenia. Z dniem 7 maja 2020 r. został założony rejestr pracy oczyszczalni, w którym na bieżąco są zapisywane prace na oczyszczalni ścieków. Zaległe sprawozdania również zostały przekazane do WIOŚ.

W dniu 14 września 2020 r. została rozpoczęta kolejna kontrola³⁷ WIOŚ w ZUK (oczyszczalnia ścieków w Krasnem), która dotyczyła: „przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska”. W trakcie kontroli przeprowadzono oględziny pracy oczyszczalni oraz miejsce wylotu ścieków oczyszczonych. Pobrano również próbki ścieków oczyszczonych oraz wód powierzchniowych powyżej i poniżej wylotu ścieków. W kontroli ustalono, iż oczyszczalnia pracuje bez zakłóceń, wprowadzane do wód rzeki Stary Wisłok ścieki nie powodują zmian mętności w wodach odbiornika, na bieżąco odnotowywane są wszystkie prace technologiczne, konserwacyjne, porządkowe w rejestrach, wyeliminowano przypadki nieterminowego przekazywania do WIOŚ wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód. Odnotowano jedno naruszenie: badania BZT₅ w ściekach wykonywane były niereferencyjną metodą akredytowaną³⁸. WIOŚ zarządzeniem pokontrolnym³⁹ z dnia 1 października 2020 r., zobowiązał ZUK do wykonywanych badań BZT₅ referencyjną metodą akredytowaną – w terminie od dnia doręczenia zarządzenia. ZUK pismem⁴⁰ z dnia 12 października 2020 r. poinformowało WIOŚ, iż badania BZT₅ są wykonywane metodą referencyjną. Dodatkowo zawarto wyjaśnienie laboratorium JARS S.A. odnośnie wykonania badań BZT₅ metodami „równoważnymi”.

(akta kontroli str. 209-263)

Wyniki kontroli przeprowadzonej przez WIOŚ⁴¹ wskazywały, że warunki odprowadzania ścieków określone w ww. pozwoleniu wodnoprawnym były zgodne z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych⁴². Na oczyszczalni prowadzony był rejestr ilości odprowadzanych ścieków na podstawie ciągłego

³⁶ ZUK.703.52.2020r.

³⁷ protokół kontroli nr WIOŚ-RZESZ 166/2020

³⁸ sprawozdanie nr 289/05/2020/F/2 i 867/06/2020/F/2.

³⁹ WI.7023.180.2020.RC.

⁴⁰ ZUK.703.126.2020r.

⁴¹Kontrola przeprowadzona w trybie art. 12 ustawy o NIK przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w okresie od 26 listopada do 16 grudnia 2020 r. – protokół kontroli Nr WIOS-RZESZ.257/2020 z 16 grudnia 2020 r.

⁴² Dz. U. 2019, poz. 1311 – weszło w życie z dniem 16 lipca 2019 r., a poprzednio obowiązujące do dnia 1 lipca 2019 r. Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U 2014, poz. 1800)

pomiaru na urządzeniu pomiarowym, zgodnie z którym w 2020 r. (do końca listopada) odprowadzono łącznie do odbiornika 245.104 m³ ścieków, tj. w ilości nie przekraczającej rocznej dopuszczalnej ilości określonej w w/w pozwoleniu wodnoprawnym. Do oczyszczalni nie były przyjmowane ścieki dowożone. W 2020 r. nie odnotowano stanów awaryjnych mających wpływ na pogorszenie jakości odprowadzanych ścieków. Badania laboratoryjne dokonane w toku niniejszej kontroli (próbki ścieków oczyszczonych z Oczyszczalni Ścieków w Krasnem) wykazały, że odprowadzane ścieki odpowiadały warunkom określonym w pozwoleniu wodnoprawnym oraz warunkom określonym w ww. rozporządzeniu. Stężenia zanieczyszczeń dla wskaźników: BZT₅, ChZT i zawiesina ogólna, określone w pozwoleniu wodnoprawnym były na poziomie maksymalnych dopuszczalnych określonych w załączniku nr 3 do w/w rozporządzenia dla RLM⁴³ aglomeracji mieszczącej się w przedziale od 2000 do 9999. Dla aglomeracji Krasne nie były określone wskaźniki azot ogólny i fosfor ogólny. Badanie tych wskaźników w pobranej w czasie kontroli próbce wykazało, że wartość wskaźników azot ogólny i fosfor ogólny były niższe niż maksymalne określone w w/w rozporządzeniu dla aglomeracji do 9999 RLM.

(akta kontroli str. 264-282)

f) Na podstawie dokumentacji ZUK ustalono, że proces oczyszczania ścieków komunalnych był następujący: ścieki dopływające kanalizacją na oczyszczalnię na drodze do odbiornika ścieków przepływają przez następujące kolejne objekty: przepompownia ścieków (PS), kratownia (KRT), piaskownik wirowy (PSW), komory rozdziału ścieków (KR), dwa reaktory biologiczne (ELA 7 MAX) obejmujące - następujące zblokowane komory: komorę denitryfikacji (DN), komorę napowietrzania (N), dwa osadniki wtórne (OW), zbiornik ścieków oczyszczonych (ZSO), pompownię ścieków oczyszczonych (PSO), komorę pomiaru ścieków (KP). Oprócz powyższych obiektów w ramach części ściekowej oczyszczalni wyodrębniono dalsze objekty związane z oczyszczaniem ścieków: stacje dmuchaw (SD1 i SD2), pompownię części pływających (PCP), stację preparatu (PIX). Osad nadmierny z części ściekowej podawany jest kolejno do: komory stabilizacji osadu (KSO) lub do zbiornika osadu nadmiernego (ZON), stacji odwadniania i higienizacji osadu (SOHO). Odwodniony osad składowany jest na składowisku osadu (SKO).

(akta kontroli str. 283)

g) Wyniki kontroli WIÓŚ⁴⁴ wykazały, że urządzenia ciągów technologicznych oczyszczalni pracowały bez widocznych zakłóceń. Stan techniczny urządzeń oczyszczalni ścieków oraz wylot kolektora do rzeki Stary Wisłok nie budziły zastrzeżeń. Wylot kolektora był podtopiony. Z wylotu kolektora odpływały ścieki klarowne. Nie stwierdzono występowania zapachów w obrębie wylotu kolektora. Nie stwierdzono formowania się osadów ani piany. Na oczyszczalni prowadzony był „Dziennik pracy oczyszczalni ścieków”, w którym na bieżąco dokonywane były zapisy wykonywanych prac związanych z eksploatacją urządzeń oczyszczalni.

(akta kontroli str. 264-282)

h), i) ZUK w okresie objętym kontrolą nie wykonywał okresowych kontroli stanu technicznego obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków i stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie Oczyszczalni Ścieków w Krasnem, tj. kontroli, o których mowa w art. 62 *Prawa budowanego*.

(akta kontroli str. 347-352)

⁴³ równoważnej liczby mieszkańców

⁴⁴Kontrola przeprowadzona w trybie art. 12 ustawy o NIK przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w okresie od 26 listopada do 16 grudnia 2020 r. – protokół kontroli Nr WIOS-RZESZ.257/2020 z 16 grudnia 2020 r.

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż nie wykonywano okresowych kontroli stanu technicznego obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków i stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków. Od 7 maja 2020 r. prowadzony był „Dziennik Pracy Oczyszczalni Krasne”, gdzie wpisywano czynności eksploatacyjne, przeglądy, awarie, naprawy urządzeń na terenie oczyszczalni ścieków. Dodatkowo w kontrolowanym okresie prowadzony był dziennik prac na oczyszczalni oraz na obiektach będących w administrowaniu przez ZUK (nazwany „dziennik BHP”), gdzie zapisywane były wszystkie czynności, jak cotygodniowy przegląd obiektów sanitarnych. Jednocześnie zapewniam, iż ZUK rozpocznie przeglądy zgodnie z zapisami ustawy – Prawo budowlane.

j) Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż nie planowano oraz nie przeprowadzano remontów oczyszczalni ścieków i stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków, gdyż ZUK jest gminną jednostką organizacyjną, której zadaniem jest jedynie gospodarowanie mieniem komunalnym Gminy Krasne i utrzymanie w stanie niepogorszonym. Remonty i ich przeprowadzanie są zadaniami Gminy Krasne.

(akta kontroli str. 121-128)

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż na naradach wewnętrznych z Wójtem Gminy Krasne, sygnalizowano jaki jest stan oczyszczalni i potrzebę jej rozbudowy. Pismem z dnia 9 listopada 2018 r.⁴⁵ wystąpiono do Wójta Gminy Krasne z wnioskami o modernizację sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Krasne, jednak z uwagi na pilniejsze potrzeby wniosek nie został pozytywnie rozpatrzony. Ponadto pismem z dnia 2 listopada 2020 r. wystąpiono ponownie do Gminy Krasne⁴⁶ z informacją o najpilniejszych potrzebach inwestycyjnych w Gminie, związanych z siecią wodociągową i kanalizacyjną, które należałoby zrealizować w 2021 r.

(akta kontroli str. 382, 387-389)

k) Pobór próbek ścieków odprowadzanych z komunalnej oczyszczalni ścieków i ich analiza było prowadzone przez akredytowane laboratorium w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności w zakresie badań, do których wykonywania ZUK był zobowiązany. Ścieki odprowadzane były do wód w sposób ciągły. Pobór i badania próbek ścieków wykonywane było przez laboratorium⁴⁷. Badania wykonywane były raz w miesiącu. Z przedstawionych do wglądu wyników analiz samokontrolnych wykonanych w 2020 r., wynika, że wskaźniki zanieczyszczeń nie przekraczały dopuszczalnych wartości określonych w pozwoleniu wodnoprawnym.

(akta kontroli str. 347-352)

l) ZUK za okres od stycznia 2018 r. do maja 2020 r. nie przekazywał do WIOŚ wyników pomiarów ilości i jakości wprowadzonych ścieków do wód lub do ziemi. W dniu 23 czerwca 2020 r. ZUK przekazał zaległe wyniki za okres: od stycznia 2018 r. do maja 2020 r.

(akta kontroli str. 284)

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż brak przekazywania wyników pomiarów ilości i jakości wprowadzanych ścieków do wód wynikał ze złej interpretacji przepisów. Na przełomie 2017 i 2018 roku zmieniało się Prawo wodne i interpretacja przepisów przez ówczesnych Dyrektorów ZUK była taka, że należy przekazywać te informacje jedynie do Wód Polskich.

(akta kontroli str. 384)

⁴⁵ nr ZUK.701.15.2018.

⁴⁶ nr ZUK.703.131.2020.

⁴⁷ posiadające certyfikat akredytacji PCA Nr AB 1095.

Wyniki za okres od czerwca 2020 r. do września 2020 były przekazywane w wymaganym terminie:

- za czerwiec 2020 – przekazane w dniu 23 lipca 2020 r.,
- za lipiec 2020 – przekazane w dniu 24 sierpnia 2020 r.,
- za sierpień 2020 – przekazane w dniu 2 września 2020 r.,
- za wrzesień 2020 – przekazane w dniu 2 października 2020 r.

(akta kontroli str. 284)

m) W okresie objętym kontrolą ZUK posiadał podpisane umowy na badanie ścieków i osadów z akredytowanym laboratorium:

- 2018 r.: – umowa z dnia 31 stycznia 2018 r., (obowiązywała do 31 grudnia 2018 r.)⁴⁸,
- 2019 r.: – umowa z dnia 31 stycznia 2019 r. (obowiązywała do 31 grudnia 2019 r.)⁴⁹,
- 2020 r.: – umowa z dnia 20 stycznia 2020 r. (obowiązywała do 31 grudnia 2020 r.)⁵⁰.

(akta kontroli str. 285-309)

n) W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki, aby wojewódzki inspektor ochrony środowiska nie uznał przedłożonych przez ZUK wyników pomiarów ilości, stanu i składu ścieków albo minimalnego procentu redukcji substancji zanieczyszczających w procesie oczyszczania ścieków.

o) W okresie objętym kontrolą ZUK nie otrzymywało decyzji o ustaleniu opłaty podwyższonej albo zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie o ustalenie opłaty podwyższonej za odprowadzanie ścieków.

(akta kontroli str. 121-128,172-179, 347-352)

Z-ca Wójta Gminy Krasne wyjaśnił, iż z uwagi na fakt, że pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków wydane jest dla Gminy Krasne, to ewentualna decyzja o ustaleniu opłaty podwyższonej bądź decyzja o wszczęciu postępowania wydana byłaby na gminę. W kontrolowanym okresie nie została wydana decyzja o ustaleniu takowej opłaty, jak również nie zostało wszczęte postępowanie o ustalenie opłaty podwyższonej.

(akta kontroli str. 172-179)

2. Zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych

a) Masa odpadów innych niż niebezpieczne wytworzonych w latach 2018 i 2019 w ZUK⁵¹ (nie wystąpiły odpady niebezpieczne):

rok 2018:

- 19 08 01 Skratki: 1,5 Mg,
- 19 08 02 Zawartość piaskowników: 0,6 Mg,
- 19 08 05 Ustabilizowane komunalne osady ściekowe: 194,8 Mg,

rok 2019:

- 19 08 01 Skratki: 2,522 Mg,
- 19 08 02 Zawartość piaskowników: 6,52 Mg,
- 19 08 05 Ustabilizowane komunalne osady ściekowe: 208,1 Mg.

(akta kontroli str. 310-319)

⁴⁸ Posiadające certyfikat akredytacji PCA AB 313.

⁴⁹ posiadające certyfikat akredytacji PCA Nr AB 1095.

⁵⁰ posiadające certyfikat akredytacji PCA Nr AB 1095.

⁵¹ dane na podstawie sprawozdania rocznego o wytworzonych odpadach, składanego do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego - odpady inne niż niebezpieczne.

b) ZUK nie wytwarzał odpadów niebezpiecznych. ZUK wytwarzał na Oczyszczalni Ścieków w Krasnem odpady inne niż niebezpieczne o masie poniżej 5.000 Mg, wobec czego zgodnie z art. 180a ustawy *Prawo ochrony środowiska* był zwolniony z posiadania zezwolenia na wytwarzanie odpadów.

(akta kontroli str. 347-352)

c) Masa wytworzonych koś wyniosła w poszczególnych latach:

- 2018 r.: 194,8 Mg,

- 2019 r.: 208,1 Mg,

- 2020 (do 30 września 2020 r.): 402,6 Mg⁵².

(akta kontroli str. 310-320, 347-352)

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż w 2020 r. wystąpiła awaria na oczyszczalni, co zostało również odnotowane przez kontrolę WIOŚ w maju 2020 r. Awaria ta spowodowała konieczność odwodnienia na prasie całości osadu nadmiernego zgromadzonego w zbiorniku osadu na oczyszczalni. Dodatkowo stan pandemii na początku 2020 r. spowodował zwiększenie ilości ścieków dopływających do oczyszczalni, a w efekcie znaczny przyrost osadu czynnego w komorach. Aby usunąć awarię oraz wyeliminować zjawisko przedostawania się osadu do ścieków oczyszczonych, należało osad nadmierny poddać przeróbce na prasie i utylizacji, co w efekcie spowodowało taki wzrost komunalnych odpadów ściekowych w stosunku do roku poprzedniego.

(akta kontroli str. 385)

d) Wytworzone koś nie zostały zakwalifikowane jako odpady niebezpieczne. Koś były kwalifikowane jako odpady inne niż niebezpieczne (ustabilizowane komunalne osady ściekowe kod 19 08 05) - zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów⁵³.

e) W badanym okresie osady komunalne były zagospodarowywane na terenie województwa podkarpackiego, czyli zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

W okresie objętym kontrolą osady komunalne były odzyskiwane w procesie R3 w instalacji: Leżachów 147, 37-530 Sieniawa.

Ponadto osady komunalne były w 2020 r. odzyskiwane w procesie R3 oraz w procesie R10 na działkach nr: 401/2, 402/2, 403, obręb 0001, Baranów Sandomierski.

(akta kontroli str. 310-320, 347-352)

Wyniki kontroli WIOŚ⁵⁴ wykazały, że ZUK w dniu 26 października 2020 r. dokonał zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych na działce nr 403 w Baranowie Sandomierskim. Działka ta od dnia 22 października 2020 r.⁵⁵ znajdowała się na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego.

Tym samym ZUK dokonał zagospodarowania osadów (w ilości 77,64 Mg) na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego, czego zakazuje przepis art. 96 ust. 12 pkt 4 ustawy o odpadach.

(akta kontroli str. 264-282)

⁵² na podstawie kart ewidencji odpadów.

⁵³ (Dz.U. poz. 10) obowiązuje od dnia 6 stycznia 2020 r., poprzednio Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1923) – obowiązywało do dnia 5 stycznia 2009 r.

⁵⁴Kontrola przeprowadzona w trybie art. 12 ustawy o NIK przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w okresie od 26 listopada do 16 grudnia 2020 r. – protokół kontroli Nr WIOS-RZESZ.257/2020 z 16 grudnia 2020 r.

⁵⁵ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w dniu 22 października 2020 r. podało do publicznej wiadomości zaktualizowane i nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, w wyniku których to zmian działka nr 403 w Baranowie Sandomierskim (na której były zagospodarowywane osady), znalazła się na terenach szczególnego zagrożenia powodzią.

Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż spowodowane to było niewiedzą, iż 4 dni przed zagospodarowaniem komunalnych osadów ściekowych na działce nr 403 w Baranowie Sandomierskim - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie dokonało aktualizacji mapy zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, na których to od dnia 22 października 2020 r. ww. działka została ujęta. Nadmieniam, iż aktualnie każdorazowo przed planowanym zagospodarowaniem komunalnych osadów ściekowych będziemy dokonywali szczegółowego sprawdzenia aktualnych map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego.

(akta kontroli str. 386)

f) W procesie R10 „Obróbka na powierzchni ziemi przynosząca korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowisk” osady były przekazane 2 i 3 września 2020 r. podmiotowi gospodarczemu, (w dniu 2 września 2020 r.– sześć transportów, w dniu 3 września 2020 r.– trzy transporty).

Łączna ilość przekazanych osadów do odzysku w procesie R10 (na podstawie kart przekazania osadów) wynosiła: 223 Mg.

g) ZUK przed przekazaniem koś w celu ich wykorzystania w procesie R10, każdorazowo:

- ustabilizował oraz przygotował osady odpowiednio do celu i sposobu ich stosowania, poprzez poddanie obróbce chemicznej (dodawanie polielektrolitu) w procesie odwadniania na prasie do odwadniania osadów,
- poddał koś badaniom, przed przekazaniem władającemu powierzchnią ziemi, zgodnie z art. 96 ust. 6 ustawy *o odpadach* – badanie osadu z dnia 5 czerwca 2020 r. przez akredytowane laboratorium,
- przekazywał, wraz z osadami, władającemu powierzchnią ziemi, na której komunalne osady ściekowe mają być stosowane, informacje o dawkach tego osadu, które mogą być stosowane na poszczególnych gruntach, oraz wyniki badań, o których mowa w ust. 6 (art. 96 ust. 7 ustawy *o odpadach*) – zgodnie z oświadczeniem rolnika (Gospodarstwo Rolne Tadeusz Ślęzak) z dnia 18 sierpnia 2020 r.
- powiadomił WIOŚ o zamiarze przekazania tych osadów władającemu powierzchnią ziemi, na której te osady mają być stosowane, na co najmniej 7 dni przed przekazaniem (osady wykorzystane w rolnictwie, rozumianym jako do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz (art. 96 ust. 8 ustawy *o odpadach*) – pismo ZUK z dnia 26 sierpnia 2020 r. wraz z uzupełnieniem pismem w dniu 27 sierpnia 2020 r.

h) Badania zostały przeprowadzone w dniu 5 czerwca 2020 r. przez firmę posiadającą akredytację w zakresie badań koś⁵⁶.

i) j) W okresie objętym kontrolą, koś nie były przekazywane przez ZUK innemu podmiotowi w celu odzysku w procesie termicznego przekształcenia (proces R1) albo unieszkodliwienie poprzez składowanie w gruncie lub na powierzchni ziemi (proces D1).

(akta kontroli str. 301,310-346, 347-352)

k) Wyniki kontroli WIOŚ⁵⁷ wykazały, że w dniu oględzin urządzenia ciągu technologicznego oczyszczalni pracowały bez widocznych zakłóceń. Instalacja do odwadniania osadów, nie pracowała. W pomieszczeniu stacji odwadniania osadów trwały prace porządkowe. Stan urządzeń do przeróbki i obiektów do magazynowania komunalnych osadów ściekowych nie budził zastrzeżeń. Na terenie

⁵⁶ZUK posiada sprawozdanie z badań Nr: 1145/06/2020/F/1 oraz 1145/06/2020/M/1.

⁵⁷Kontrola przeprowadzona w trybie art. 12 ustawy o NIK przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w okresie od 26 listopada do 16 grudnia 2020 r. – protokół kontroli Nr WIOS-RZESZ.257/2020 z 16 grudnia 2020 r.

oczyszczalni oraz w miejscach magazynowania odpadów zachowany był porządek. Nie stwierdzono zanieczyszczeń powierzchni odpadami oraz olejami i płynami eksploatacyjnymi z pojazdów, jak również nie stwierdzono uciążliwości zapachowych na terenie i poza terenem oczyszczalni. Podczas oględzin nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 264-282)

l) n) W latach 2018 – 2020 (III kwartał) nie wystąpiły awarie urządzeń służących do zagospodarowania koś na terenie oczyszczalni.

(akta kontroli str. 347-352)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. ZUK nie wykonywało okresowych kontroli stanu technicznego obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków i stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków:
 - co najmniej raz w roku kontroli polegających na sprawdzeniu stanu technicznego, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy – *Prawo budowlane*;
 - co najmniej raz na pięć lat kontroli polegających na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia, instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 2 *Prawa budowlanego*.
 - bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 *Prawa budowlanego*, tj. wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt budowlany, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powódzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska (art. 62 ust. 1 pkt 4 *Prawa budowlanego*).
2. ZUK dokonał zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego co jest zakazane treścią art. 96 ust. 12 pkt. 4 *ustawy o odpadach*.
3. ZUK za okres od stycznia 2018 r. do maja 2020 r. nie przekazywał do WIOŚ wyników pomiarów ilości i jakości wprowadzonych ścieków do wód lub do ziemi.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż pobór próbek ścieków odprowadzanych z komunalnej oczyszczalni ścieków i ich analiza były prowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o *systemie oceny zgodności* przez akredytowane laboratorium. ZUK wytwarzał na Oczyszczalni Ścieków w Krasnem odpady inne niż niebezpieczne o masie poniżej 5.000 Mg, wobec czego zgodnie z art. 180a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* był zwolniony z posiadania zezwolenia na wytwarzanie odpadów, a wytworzone koś zostały prawidłowo zakwalifikowane jako odpady inne niż niebezpieczne. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli polegały na:

- nie wykonywaniu okresowych kontroli stanu technicznego obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków i stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków wynikających z przepisów Prawa budowlanego,
- zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego co jest zakazane treścią art. 96 ust. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- nie przekazywaniu do WIOŚ za okres od stycznia 2018 r. do maja 2020 r. wyników pomiarów ilości i jakości wprowadzonych ścieków do wód lub do ziemi.

OBSZAR 1.1.5. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

Opis stanu faktycznego

1. Zapewnienie środków na finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

- a) Planowane wydatki na realizację zadań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków w ZUK wynosiły w⁵⁸:
- 2018 r.: 1.530.549,01 zł,
 - 2019 r.: 1.651.228,37 zł,
 - 2020 r. (do 30 września 2020 r.): 1.573.275,82 zł.

Planowane źródła finansowania ww. wydatków to wpłaty odbiorców za poniesione koszty odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej oraz dotacje przedmiotowe z Gminy Krasne.

(akta kontroli str. 347-352, 381)

- b) – d) Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż sprawozdanie AKPOŚK 2017 było sporządzane przez Gminę Krasne. ZUK nie posiada wiedzy czy zaplanowane wydatki zapewniały realizację zadań, gdyż zadania z zakresu gospodarki ściekowej (planowanie jak i realizacja) są w zakresie Gminy Krasne. ZUK jest jedynie gminną jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, założoną w celu gospodarowania/administrowania mieniem komunalnym Gminy Krasne. Zadania z zakresu gospodarki ściekowej (zawarte w AKPOŚK 2017), sposoby ich realizacji oraz możliwości finansowania, są w zakresie Gminy Krasne.

(akta kontroli str. 121–128)

Jak wyjaśnił Z-ca Wójta Gminy Krasne sporządzanie sprawozdań i planowanie inwestycji w zakresie KPOŚK leży w zakresie Gminy Krasne. ZUK jedynie administruje mieniem komunalnym Gminy. Inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej leżą w kompetencji Gminy i ewentualne wnioski o dofinansowanie składane są przez Gminę. W kontrolowanym okresie Gmina nie uzyskała żadnego dofinansowania w zakresie gospodarki ściekowej.

(akta kontroli str. 172-179)

2. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

- a) Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż nie posiada wiedzy jakie wydatki poniesiono w kontrolowanym okresie na realizację zadań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków, w szczególności na przedsięwzięcia ujęte w AKPOŚK 2017, gdyż zadania te realizuje Gmina Krasne. ZUK jedynie gospodaruje mieniem komunalnym Gminy Krasne i wszelkie wydatki poniesione przez ZUK są na cele

⁵⁸ wydatki związane z bieżącą eksploatacją sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków – obliczone na podstawie % wydatków

prawidłowej realizacji zadań bieżącego utrzymania i eksploatacji sieci kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków oraz sieci i obiektów wodociagowych.

(akta kontroli str. 121-128)

Z-ca Wójta Gminy Krasne wyjaśnił, iż Gmina mimo zaplanowanych zadań w AKPOŚK 2017 nie przystąpiła do realizacji tych inwestycji. W przedmiotowym okresie najpilniejszym zadaniem stała się rozbudowa oczyszczalni ścieków w Krasnem, stąd też planowana w AKPOŚK 2017 rozbudowa sieci nie została zrealizowana. Wszelkie inwestycje planowane są przez Gminę gdyż Zakład jedynie administruje gminnymi obiektami i ZUK nie planuje inwestycji.

(akta kontroli str. 172–179)

Wydatki poniesione przez ZUK Krasne na realizację zadań bieżącego utrzymania i eksploatacji sieci kanalizacyjnej wyniosły w:

- 2018 r.: 1.415.193,30 zł,
- 2019 r.: 1.638.262,61 zł,
- 2020 (do 30 września 2020 r.): 1.660.871,70 zł.

b) Źródła finansowania nakładów to:

1. Przychody z usług (wpłaty mieszkańców za odprowadzanie ścieków do sieci kanalizacyjnej)

2. Dotacja przedmiotowa Gminy Krasne do 1 m³ wody i/lub ścieków:

- w 2018 r. na podstawie Uchwały z 12 grudnia 2017 r.⁵⁹ oraz Uchwały z dnia 26 kwietnia 2018 r.⁶⁰ Rady Gminy Krasne w sprawie dotacji przedmiotowej dla samorządowego zakładu budżetowego Gminy Krasne została przyznana dotacja przedmiotowa do 1 m³ wody i/lub ścieków dla ZUK, którą wykorzystano w kwocie: 244.409,82 zł.
- w 2019 r. na podstawie Uchwały z 18 grudnia 2018 r.⁶¹ oraz Uchwały z dnia 29 kwietnia 2019 r.⁶² Rady Gminy Krasne w sprawie dotacji przedmiotowej dla samorządowego zakładu budżetowego Gminy Krasne została przyznana dotacja przedmiotowa do 1 m³ wody i/lub ścieków dla ZUK, którą wykorzystano w kwocie: 83.871,12 zł.
- w 2020 r. na podstawie Uchwały z dnia 26 listopada 2019 r.⁶³ i z 29 kwietnia 2020 r.⁶⁴ w sprawie dotacji przedmiotowej dla samorządowego zakładu budżetowego Gminy Krasne została przyznana dotacja przedmiotowa do 1 m³ wody i/lub ścieków dla ZUK, którą wykorzystano w kwocie: 73.618,96 zł.

(akta kontroli str. 353–378, 381)

c) – e) Dyrektor ZUK wyjaśniła, iż nie posiada wiedzy czy wydatki były realizowane zgodnie z harmonogramem finansowania i zapewniały realizację zaplanowanego zakresu rzeczowego, gdyż przedsięwzięcia i cele ujęte w AKPOŚK 2017 były planowane i realizowane przez Gminę Krasne. Zadania te nie są w zakresie ZUK.

(akta kontroli str. 121-128)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

ZUK prawidłowo planował źródła finansowania na realizację zadań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków. ZUK nie posiadał wiedzy czy zaplanowane wydatki zapewniały realizację zadań, gdyż zadania z zakresu gospodarki ściekowej (planowanie jak i realizacja) były w zakresie Gminy Krasne.

⁵⁹ Nr XLIV/356/2017

⁶⁰ Nr L/386/2018

⁶¹ Nr III/22/2018

⁶² Nr IX/60/2019

⁶³ Nr XVIII/126/2019

⁶⁴ Nr XXIV/174/2020

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

Wnioski

1. wykonywanie okresowych kontroli stanu technicznego obiektów technologicznych Oczyszczalni Ścieków w Krasnem i stacji zlewnej zlokalizowanej na jej terenie zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*,
2. zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych wyłącznie na terenach nie zagrożonych powodzią, tj. zgodnie z treścią art. 96 ust. 12 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 20 kwietnia 2021 r.

Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor

Wiesław Motyka

Kontroler

Mariusz Twardowski

główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

/-/